

مناسب‌ترین زمان انتقال نهالهای حاصل از کشت بافت خرما از شرایط گلخانه‌ای به خزانه انتظار

سعید حاجیان

عضو هیئت علمی مؤسسه تحقیقات خرما و میوه‌های گرمسیری

در این بررسی نقش تعداد برگهای کامل شده به عنوان یک شاخص ظاهری (Visual Index) در تعیین زمان انتقال نهالهای حاصله از کشت بافت ارقام برحی و خضراوی با تیمارهای زیر مورد بررسی قرار گرفت:

- ۱- بدون برگ کامل (شاهد)
- ۲- با یک برگ نیمه کامل
- ۳- با یک برگ کامل
- ۴- با دو برگ نیمه کامل
- ۵- یک برگ کامل و یک برگ نیمه کامل
- ۶- دو برگ کامل
- ۷- بیش از دو برگ کامل

نتایج پژوهش حاضر که به صورت فاکتوریل در قالب بلوکهای کامل تصادفی با چهار تکرار انجام شد نشان داد که تمام تیمارها در هر دو رقم از نظر درصد گیرایی تفاوتی با یکدیگر نداشتند ولی از نظر شادابی، نهالهای رقم برحی عموماً شاداب‌تر از رقم خضراوی بودند و از این بابت تیمارهای دو برگ نیمه کامل، یک برگ کامل و یک برگ نیمه کامل، دو برگ کامل و تیمار بیش از دو برگ کامل در رقم برحی و همچنین تیمار بیش از دو برگ کامل در رقم خضراوی برترین تیمارها بدون تفاوت معنی‌دار با یکدیگر بودند. بررسی‌های بعدی نشان داد بجز تیمار شاهد (بدون برگ کامل) همه تیمارها توانستند تفاوت معنی‌داری در تعداد برگ‌های بوجود آمده بر روی نهال ایجاد کنند، بنابراین به نظر می‌رسد مناسب‌ترین زمان انتقال نهالهای حاصل از کشت بافت این دو رقم خرما هنگامی باشد که حداقل یک تا یک و نیم برگ کامل بر روی آنها ایجاد شده باشد.